

GÜNAHLAR VE HÜZÜN*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا كَانَ آخِرُ الزَّمَانِ حُرِّمَ فِيهِ دُخُولُ الْحَمَّامِ

عَلَى ذُكُورِ أُمَّتِي بِمَا زَرَّهَا قَالُوا يَا

رَسُولَ اللَّهِ لِمَ ذَاكَ قَالَ لِأَنَّهُمْ يَدْخُلُونَ عَلَى

قَوْمٍ عُرَاةٍ وَيَدْخُلُ عَلَيْهِمْ أَقْوَامٌ عُرَاةٌ

أَلَا وَقَدْ لَعَنَ اللَّهُ النَّازِرَ وَالْمَنْظُورَ إِلَيْهِ

(كر. عن الزهري مرسلًا)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 60/2 (İzâ kâne âhirü'z-zemâni, hurime fîhi dühülü'l- hammâmi alâ zükûri ümmetî bi-meâzirihâ; kâlû: Yâ rasûla'llah, lime zâke? Kâle: Li-ennehüm yedhulûne alâ kavmin urâtin, ve yedhulü aleyhim akvâmün urâtün; elâ vekad leana'llahu'n-nâzıra, ve'l-menzûra ileyhi.)

Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin- nebiyyi'l-ümmyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahibihîî, ve sellim.” (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Hamamlara Girmeyin!

İbn-i Asâkir Zührî Rh.A'ten rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

إِذَا كَانَ آخِرُ الزَّمَانِ حُرِّمَ فِيهِ دُخُولُ الْحَمَّامِ

عَلَى ذُكُورِ أُمَّتِي بِمَآزِرِهَا قَالُوا يَا

رَسُولَ اللَّهِ لِمَ ذَاكَ قَالَ لِأَنَّهُمْ يَدْخُلُونَ عَلَى

قَوْمِ عُرَاةٍ وَيَدْخُلُ عَلَيْهِمْ أَقْوَامٌ عُرَاةٌ

أَلَا وَقَدْ لَعَنَ اللَّهُ النَّاطِرَ وَالْمَنْظُورَ إِلَيْهِ

RE. 60/2 (*İzâ kâne âhirü'z-zemâni, hurime fîhi dühûlü'l- hammâmi alâ zükûri ümmetî bi-meâzirihâ; kâlû: Yâ rasûla'llah, lime zâke? Kâle: Li-ennehüm yedhulûne alâ kavmin urâtin, ve yedhulü aleyhim akvâmün urâtün; elâ vekad leana'llàhu'n-nâzıra, ve'l-menzûra ileyhi.*)

(*İzâ kâne âhirü'z-zemâni*) “Ahir zaman geldiğinde, (*hurime fîhi dühûlü'l-hammâmi alâ zükûri ümmetî bi-meâzirihâ*) ümmetimin erkeklerine, peştemalla bile olsa hamama girmeleri haram olur. (*Kâlû*) Dediler ki: (*Yâ rasûla'llah, lime zâke?*) ‘Yâ Rasûlallah, bu nedendir?’ (*Kâle*) Buyurdu ki: (*Li-ennehüm yedhulûne alâ kavmin urâtin*) ‘Zira onlar çıplak insanların üzerine girerler, (*ve yedhulü aleyhim akvâmün urâtün*) veya onların üzerine çıplak insanlar girer. (*Elâ vekad leana'llàhu'n-nâzıra, ve'l-menzûra ileyhi*) Agah olunuz ki, Allah-u Teàla bakana da, kendisine baktırana da lânet etmiştir.’”

Hamam dediğimiz yerler, sıcak suların olduğu yıkanmayeleridir. Bunu ilki cadeden, Süleyman AS imiş. “Ahir zamanda bu hamamlara girmek, benim ümmetimin erkeklerine haramdır.” buyuruyor. Erkeğe haram olunca, kadına da tabiatıyla haramdır. “Peştamal ile girmek dahi caiz değildir.” buyurmuşlar.

Demişler ki:

“—Yâ Rasûlallah! Peştemalle girmek neden günah olsun da haram olsun bize?”

“—Girerken içeride bir takım çıplak insanlar vardır. Bir de arkanızdan çıplak gelenler vardır. Onun için, ne siz onları görün, ne de onlar sizi görsün. Çünkü bakana da, baktırana da Allah lânet eder.”

İlmihal kitaplarımızda yazılıdır, bunları her müslümanın da bilmesi şarttır. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ

(هـ. هب. ج. عن أنس)

(*Talebü'l-ilmî farîdatün alâ külli müslimin*)
“İlim talep etmek her müslümana farzdır.”

İki tane farz vardır. Birisine *farz-ı ayın* derler. Ötekisine de *farz-ı kifâye* derler. Meselâ, bütün ilimler lazım memlekette... Fakat hepsi kifayetle farzdır. Doktorsuz memlekette oturmayın var, hakimsiz memlekette oturmayın var. Niçin? Doktora ihtiyacınız olacak, doktor bulamazsak fena... Hakim aradaki kavgaları sulh edecek, cezalandıracak; hakime ihtiyaç var. O yoksa, o memlekette oturmayın, rahat edemezsiniz.

¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.260, no:220; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.253, no:1664; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.223, no:2837; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.20, no:94; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.202, no:2084; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.57, no:2462; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VI, s.133, no:40242; Enes ibn- i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.195, no:10439; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

“—Herkes mi doktor olacak?”

Yok... Memleketin ihtiyacı kadar doktor olur, mühendis olur, asker olur, şu olur, bu olur. Bunlar farz-ı kifayedir.

Meselâ, cenaze gelir, cenaze namazı kılınacak. Eh orada beş-on kişi cenaze namazını kılar, diğer halktan sakıt olur. Kurtulmuş olurlar artık bu farzdan. Beş-on kişinin kılmasıyla, diğer halk da mes’ul olmaz.

Fakat farz olan namazlarımız var, herkese farzdır, farz-ı ayndır, kılmazsa, terk etmiş olur. Binâen aleyh ilim farzdır, dini ilimler farzdır. Müslümanın dinini bilmesi farz-ı ayndır. Her müslüman dinini bilecektir. Sen ondan sonra ister doktor ol, ister mühendis ol, ister ne olursan ol. Ama dinini bil!

“—Dini bilmek zor mu?”

Zor, kolay da değil... Dini bilmek için, Allah’ı bilmek lazım. Allah’ı bilmek kolaycacık olmaz. Dinî kitaplar çok... Onları okuyup öğrenmek kolay da değildir. Okuyacaksın, öğreneceksin, dinî meseleleri öğreneceksin.

Bir namaz kolaycacık kılınmaz. Bir namazda birçok mesele var. Onların hepsi bellenecek. Kaçı farzdır, kaçısı sünnettir, kaçısı vacibdir. Hangisi yapılmazsa namaz bozular. Hangisi yapılmazsa namaz fasid olur, haram olur, mekruh olur... Bunları bilmek lazım tabii. Bunların hepsini öğrenmek her müslümana farzdır.

Şimdi bir müslüman, vücudunun neresinden neresine kadar açarsa günah olur? Göbekten, diz kapağına kadar olan yer erkek için haram mahaldir. Başkasının oraya bakması caiz değildir. Ancak zaruret halinde... Doktora ihtiyaç olursa doktora gösterebilirsin o zaman bazı yerini. Diğer zamanda diz kapağına kadar, diz kapağı da dahil olmak suretiyle örteriz. Oraları namahrem yerlerdir, başkalarının görmesi caiz değildir.

Şimdi topçu çocuklarımız, evlatlarımız... Onlar da mesela daracık, kısacık şeyler giyiyorlar. Meydanda, herkes de onları seyrederekten koşturuyorlar iki tarafa... Başka sanat mı kalmadı, ticaret mi kalmadı, iş mi kalmadı? Topun arkasından koşmak bir akıl işi midir yani?

Tabii bunların da sahipleri var. Koşuyorlar arkasından, ne yapalım?.. Ama bu edep mahallerini açarak koşmak caiz olmadığı halde, orasını bir meslek ittihaz etmiş, oradan para kazanacak, geçim temin edecek, olur mu böyle şey?.. Evvela bakana... O seyirciler geliyorlar, seyrediyorlar. Bakanlar bir kere mes'ul. Ondan sonra baktıranlar da mes'ul...

Gerek hamamda, gerek denizde, gerek sair yerlerde... Denize gidiyorsun, herkes mayo dedikleri kısacak bir şey giyiyor. Kadınlar da şimdi karışık... E onlara bakmamak kimin elinden gelecek? Allah kusurlarımızı affetsin...

Onun için, edep yerlerinin muhafazası farzdır. Bunlar caiz değildir. Oradan gelecek para başka yerden gelsin.

Evvela dinin öğren, ticaretini öğren, sanatını öğren, memleketin ihtiyaçlarını öğren...

E bugün binlerce insan bu topun peşinden koşuyor. Bu binlerce insan başka bir meslekte çalışsa...

“—Ama o da lâzım...” diyecekler.

Bize göre hiç lazım değil ama onlara göre lazım, başka...

Memlekette bugün birçok sanayiye ihtiyacımız var. Çok geriyiz diyoruz. Bu yaştaki genç çocuklar, genç vücutlar bu işlerle alakadar olmayacak da biz mi yapacağız bu işleri?

b. İki Kişinin Arasına İzinsiz Girmeyin!

İbn-i Asâkir, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا كَانَ اثْنَانِ يَتَنَاجِيَانِ فَلَا تَدْخُلُ بَيْنَهُمَا

(كر. عن ابن عمر)

RE. 60/3 (*İzâ kâne'snâni yetenâciyân, felâ tedhul beynehümâ*)

(*İzâ kâne'snâni yetenâciyân*) “İki kişi aralarında gizli konuşuyorlarsa, (*felâ tedhul beynehümâ*) sen ikisinin arasına girme!”

² İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXI, s.280; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.258, no:1004;

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.28, no:24765; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.442, no:2538.

İki kimse konuşuyor. İki arkadaş muhabbet ediyor, konuşuyorlar. İster ders olsun, isterse dünya konusu olsun; konuşuyorlar. Bu konuşanların arasına üçüncü bir kimse izinsiz olarak girmesin, söze karışmasın, içlerine sokulmasın! Çünkü bu iki kimse gizli gizli bir şey konuşuyor. Üçüncü araya girdi miydi, ona muttali olur, ne konuştuklarını anlar. O üçüncünün onların konuşmalarını anlaması nehy olunmuştur. Aralarına girmeye veya dinlemeye hakkı yoktur.

Bir de iki kimse konuşur, bir üçüncü de var orada... Derken işi Arapça'ya çevirirler, Fransızca'ya çevirirler, İngilizce'ye çevirirler. Bu üçüncü de o dili anlamaz. Anlamaz olduğu halde onların lisanlarını değiştirerek yabancı dilde konuşmaları, bu sefer üçüncüyü rahatsız eder.

“—Ne konuşuyorlar acaba, benim aleyhimde mi konuşuyorlar?” diye düşünür.

O da caiz değil. Bu da dikkat edilmesi lazım olan bir şey.

c. Harcamaya Önce Kendinden Başla!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî ve Beyhakî Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فَقِيرًا فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ فَإِنْ

كَانَ فَضْلًا فَعَلَى عِيَالِهِ فَإِنْ كَانَ فَضْلًا فَعَلَى

ذِي قَرَابَةٍ فَإِنْ كَانَ فَضْلًا فَهَاهُنَا وَهَاهُنَا

(عب. حم. م. د. ن. وأبو خزيمة، وأبو عوانة، ق. عن جابر)

RE. 60/4 (*İzâ kâne ehadüküm fakîran fe'l-yebde' bi-nefsihî, fein kâne fadlen fealâ ıyâlihî, fein kâne fadlen fealâ zî karâbetin, fein kâne fadlen fehâhünâ ve hâhünâ.*)

(*İzâ kâne ehadüküm fakîran*) “Sizden biriniz fakir, muhtaç ise, (*felyebde' bi-nefsihî*) ihtiyacı olan şeyleri karşılamaya önce kendisinden başlasın! (*Fein kâne fadlun*) Eğer kendisine ayırdıktan sonra dağıtılacak şey artıyorsa, (*fealâ ıyâlihî*) o zaman bakımıyla mükellef olduğu başka kimselere de dağıtsın! (*Fein kâne fadlun*) Bundan sonra yine biraz daha artarsa dağıtılacak şey, (*fealâ zî karâbetihî*) akrabasından, kendisine yakın olan kimselere de ayırsın! (*Fein kâne fadlun*) Yine de biraz artan miktar varsa, (*fehâhünâ ve hâhünâ*) o zaman aklının uygun gördüğü şuraya şuraya dağıtsın!”

³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.464, no:3446; Neseî, *Sünen*, c.XIV, s.246, no:4574; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.305, no:14312; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.309, no:21328; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.100, no:2445; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.490, no:5804; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.192, no:5006; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.396, nxo:16230; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.444, no:2545.

Sana bir hediye geldi. Nereden gelirse gelsin, fakirseniz bu gelen hediye önce kendiniz istifade edersiniz. Gelen hediye fazla ise, o zaman çoluğuna, çocuğuna, aile efradına bu hediyeden verirsin. Daha fazla ise, akraba u taallukatına da ikramda bulunursunuz. Daha fazla ise, sağında solunda bulunan insanlara, muhtaç olanlara da bundan ikram edebilirsin.

d. Altmış Yaşını Bulanlar

Hakîm-i Tirmizî, Taberânî ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz SAS buyurmuşlar ki:⁴

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نُودِيَ أَيْنَ أَبْنَاءِ
السِّتِّينَ وَهُوَ الْعُمُرُ الَّذِي قَالَ اللَّهُ
أَوْلَمْ نَعْمِرْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ

(فاطر: ٢٧) (الحكيم، طب. هب. عن ابن عباس)

RE. 60/5 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, nûdiye: Eyne ebnâü's- sittîn? Ve hüve'l-umurü'llezî, kâle'llâhü: Evelem nüammirküm mâ yetezekkerü fîhi men tezekkera.*)

⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.177, no:11415; Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.III, s.370, no:6313; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.217, no:11295; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.49, no:7925; Ramhürmüzî, *el-Emsâl*, c.I, s.34, no:32; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.10, no:2924; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.18, no:2685.

(*Izâ kâne yevmü'l-kıyâme*) “Kıyamet günü olduğu zaman...” Yani kıyamet kopacak, bu dünya bitecek, âhîret âlemi hayatı başlayacak, insanlar mahşer yerinde toplanacaklar. Dünya bitti artık, âhirette, mahşer yerinde (*nûdiye*) nidâ olunur, bir münâdî seslenir:

(*Eyne ebnâü's-sittîn*) “Nerede altmış yaşındakiler?”

“—Ey altmış yaşına gelenler, neredesiniz? Gelin bakalım! Allah size altmış sene ömür vermiş, altmış senedir yaşıyorsunuz, daha halâ kendine gelmemişsiniz, tevbe edememişsiniz. Bu kadar yıldır tevbe edip ibadete de yanaşmamışsınız!” diyerek davet olunurlar.

(*Ve hüve'l-umurü'llezî*) Bu 60 yaş o ömürdür ki, (*kâle'llâhü*) Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'inde o yaş hakkında şöyle buyurmuştur:

أَوَلَمْ نَعْمَرِكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرُ

(فاطر: ٣٧)

(*Evelem nüammirküm mâ yetezekkerü fîhi men tezekkera*) “Size düşünecek kimsenin düşünebileceği kadar bir ömür vermedik mi? (Fâtır, 35/37)

Aklı olan insan, kendini derleyip toplar, nasihatleri dinler, Allah-u Teâlâ'nın yoluna yönelir. Kendini mes'uliyetten kurtarmaya çalışır.

f. Kâfire Yaptığı Günahların Bildirilmesi

Ebû Ya'lâ ve Hâkim, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ عُرِّفَ الْكَافِرُ بِعَمَلِهِ
فَجَحَدَ وَخَاصَمَ فَيُقَالُ هُوَ لَاءِ جِيرَانِكَ يَشْهَدُونَ
عَلَيْكَ فَيَقُولُ كَذَبُوا فَيَقُولُ أَهْلُكَ وَ
عَشِيرَتُكَ. فَيَقُولُ كَذَبُوا فَيَقُولُ أَحْلِفُوا
فِيحْلِفُونَ ثُمَّ يُضْمِتُهُمُ اللَّهُ وَتَشْهَدُ
عَلَيْهِمُ أَلْسِنَتُهُمْ فَيُدْخِلُهُمُ النَّارَ

(ع.ك. عن أبي سعيد)

RE. 60/6 (İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, uriffe'l-kâfiru bi-amelihî, fecehade ve hâsame feyukâlû: Hâülâi cîrânüke yeşhedûne aleyke. Feyekülû: Kezebû. Feyekülû: Ehlüke ve aşîretük. Feyekülû: Kezebû. Feyekülû: Ahlefû, feyahlifûne, sümme yüsmitühümü'llâhu ve teşhedü aleyhim elsinetehüm, feyüdhilühümü'n-nâre.)

⁵ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.527, no:1392; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.636, no:18398; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.648, no:8790; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.370, no:38979; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IV, s.9, no:2668.

Kıyamet günü olduğu vakitte müslümanla gâvur nasıl ayrılacak kıyamet gününde? Ancak amelleriyle ayrılacak. Müslümanların abdest azaları nur içerisinde, belli ki bunlar müslüman... İşte bak; elleri yüzleri pırıl pırıl parlıyor. Öteki gavurun amelleri de kapkara, simsiyah...

(İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti) “Kıyamet kopup da âhiret âlemi başladığı zaman, *(urriffe'l-kâfiru bi-amelihî)* kâfire, yaptığı mel'aneler bildirilir: ‘Bak, sen dünyada iken şu günahları işledin, şu alçaklıkları irtikâp eyledin, şu haksızlıkları yaptın.’ diye bildirilir.”

(Fecehade ve hâsame) “Ama o bu ithamlardan sıyrılmaya gayret eder ve mücadeleye kalkışır. Kendisine melekler, şöyle yaptın, böyle yaptın diye bildirdikçe; o inkâr eder.”

“—Ben bu fenalıkları yapmadım, bu kötülükleri yapan ben değilim.” der.

Hani nasıl bazı hırsızları yakalarlar, “Ben değilim, ben yapmadım!” diyerekten bağırır, çağırır; onun gibi.

(Feyukâlû) “Onun üzerine denilir ki: *(Hâülâi cîrânüke, yeşhedûne aleyke)* Sen öyle diyorsun ama bunlar da senin komşuların. Senin aleyhinde bunlar şehadet ediyorlar. Bu kötülükleri, bu fenalıkları sen yapmışsın!”

(Feyekülû: Kezebû.) “Yalan söylüyorlar. Öyle şey yapmadım!” der.

(Feyekülü: Ehlüke ve aşîretüke) “Melek der ki: ‘İşte bak ailen söylüyor, aşiretin söylüyor.’ (Feyekülü: Kezebû.) ‘Onlar da yalan söylüyorlar!’ der, onları da tekzip eder.”

(Feyekülü: Ahlefû.) “Yok, yemin ettiler der, melek. Bu şahitler yemin ettiler, ‘Vallahi biz doğru söylüyoruz, bu böyle yaptı, gördük!’ diye yemin ettiler. (Feyahlifûne) ‘E o zaman yemin et onların yalan söylediğine, senin doğru söylediğine!’ derler. Kâfirler yemini basarlar.”

(Sümme yüsmitühümü’llâhu) “Böyle olunca Allah o kâfirleri susturur. Artık konuşamazlar. (Ve teşhedü aleyhim elsinetehüm) “Bu sefer Allah-u Teâlâ onlara verdiği dili söyletir. Dil kendi kendine şهادet eder. ‘Evet bunları yapanlar bizdik. Küfürde idik, günahlarda idik, fenalıklarda idik.’ diyerek dil şahitlik eder.”

(Feyüdhilühümü’n-nâre) “Dilin şهادetiyle beraber cehenneme atılırlar.”

Allah bizi yanlış hareketlerden muhafaza buyursun... İslâm üzere yaşayıp, İslâm üzere ruh teslim etmeyi cümlemize nasib ve müyesser eylesin...

g. Namazı, Zekâtı, Cihadı Emreden Yöneticiler

Taberanî, Amr el-Bükâlî RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:⁶

إِذَا كَانَ عَلَيْكُمْ أَمْرٌ يَأْمُرُونَكُمْ بِالصَّلَاةِ

وَالزَّكَاةِ وَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ حُرِّمَ
عَلَيْكُمْ سَبُّهُمْ وَحَلَّتْ لَكُمْ الصَّلَاةُ خَلْفَهُمْ

(طب. عن عمرو البكالي)

RE. 60/7 (*İzâ kâne aleyküm ümerâu ye'murûneküm bi's-salâti ve'z-zekâti ve'l-cihâdi fî sebîli'llâhi, fekad harrama'llahu aleyküm sebbühüm, ve hallet lekümü's-salâtü halfehüm.*)

(*İzâ kâne aleyküm ümerâu*) “Sizin başınıza, (*ye'murûneküm bi's-salâti, ve'z-zekâti, ve'l-cihâdi fî-sebîli'llâh*) namazı emreden, zekât vermenizi tavsiye eden ve Allah yolunda cihad etmenizi organize eden, tavsiye eden yöneticiler, idareciler, emirler, amirler, geçtiği zaman; (*fekad harrama'llàhu aleyküm sebbehüm*) onlara sebbetmek, onların aleyhinde konuşmak sizin üzerinize haramdır, günahtır, Fena söz söyleyemezsiniz aleyhlerinde.”

(*Ve hallet lekümü's-salâtü halfehüm*) “Onlar imam olsalar arkalarında namaz kılmanız caiz olur. Çünkü, namaz kılın diye emrediyorlar.”

⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.43, no:90; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XIV, s.295, no:4539; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.399, no:9120; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.839; Amr el-Bükâlî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.55, no:14820; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.476, no:2605.

h. Hanımlar Arasında Adalet Etmek

Tirmizî ve Hâkim Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁷

إِذَا كَانَ عِنْدَ الرَّجُلِ امْرَأَتَانِ فَلَمْ يَعْدِلْ
بَيْنَهُمَا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَشِقُّهُ سَاقِطٌ

(ت.ك. عن أبي هريرة)

RE. 60/8 (*İzâ kânet inde'r-racüli'mraetâni felem ya'dil beynehumâ câe yevme'l-kıyâmeti ve şıkkuhû sâkıtun.*)

(*İzâ kânet inde'r-racüli'mraetâni*) “Bir adamın yanında iki karısı varsa, iki kadınla evlenmişse, iki hanımı varsa... (*Felem ya'dil beynehümâ*) Aralarında adaletle muamele yapmıyorsa... (*Câe yevme'l-kıyâmeti ve şıkkuhû sâkıt*) Kıyamet gününde vücudunun yarısı düşük olarak gelir.”

Bir erkeğin dört kadına kadar evlenme hakkı vardır Cenab-ı Hak tarafından. Her zaman için bu, kıyamete kadar cari olan bir husustur. O adam almış iki tane hanım, adalet yapamıyor aralarında... Böyle yeni gelen gençtir, öteki daha ihtiyardır.

⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.354, no:1060; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.203, no:2759; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.341, no:44820; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.477, no:2607.

Gence iltifat ediyor, öteki yaşlıya iltifat etmiyor. Bakmıyor ona doğru dürüst, nafakasını doğru dürüst vermiyor. Birçok adaletsizliği var. Kıyamet gününde bir tarafı böyle felçli gibi yürüyecek gelecek. İki hanım arasındaki adaleti temin edemediğinin cezası olarak.

Adalet her şeyde şart olduğu gibi, evdeki efrad-ı aile arasında adalet gene şart. Çocuklar arasında adalet gene şart. İki tane çocuğunuz var, birisini öper, diğerini öpmezseniz, adaletsizlik yapmış olursunuz. Birisine verir, ötekisine vermezseniz adaletsizlik yapmış olursunuz. Birisine iyi giyim yapar, ötekine o giyimi yapmazsanız, gene adaletsizlik yapmış olursunuz. Her ikisi de çocukların giyimde aynı olacak ki, adil olabilelim. Olmadığı taktirde mes'ul olur.

1. Kula Belâ Gelmesinin Sebebi

İbn-i Şâhin, Zeyd ibn-i Cariye'den rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِذَا كَانَ لِالْعَبْدِ عِنْدَ اللَّهِ دَرَجَةٌ لَمْ يُنِلْهُ إِيَّاهَا
إِبْتِلَاؤُهُ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ صَبْرُهُ عَلَى الْبَلَاءِ
لِيُنِيلَهُ تِلْكَ الدَّرَجَةَ

(ابن شاهين عن محمد بن خالد بن زيد بن جارية عن أبيه عن جده)

⁸ İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.II, s.596, no:2886; Zeyd ibn-i Cariye RA'dan, o babasından, o da dedesinden

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.334, no:6815; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.481, no:2618.

RE. 60/10 (*İzâ kâne li'l-abdi inda'llâhi derecetün lem yünilhu iyyâhâ, ibtilâhü fi'd-dünyâ, sümme sabberahû ale'l-belâi li-yünîlehû tilke'd-derecete.*)

(*İzâ kâne li'l-abdi inda'llâhi derecetün lem yünilhü iyyâhâ*) “Kulun Allah katında, Allah yanında henüz ona vermediği bir derece varsa...”

“—Şu kulumu şu dereceye çıkartayım!” diyor ama henüz o dereceyi vermemiş, çıkartacağı bir derecesi var...

(*İbtilâhü fi'd-dünyâ*) “Allah bu kuluna bir müptelâlık verir, bir musibet, bir sıkıntı, bir belâ, bir hastalık verir. (*Sümme sabberahû ale'l-belâi*) Sonra bu verdiği belâyâ, iptilâyâ, musibete sabır nasib eder o kula... (*Li-yünîlehû tilke'd-derecete*) Bu dereceye çıksın diye.”

Bir kulun ind-i ilahide bir derecesi var. Fakat o dereceye erişemiyor. Şu kadar ibadet etmesi lazım, şu kadar hayır yapması lazım ki o dereceye nail olabilsin. Maalesef biraz tembelliği var, erişemiyor o dereceye. Erişemediği vakitte o zaman Cenab-ı Hak buna birtakım ibtilalar verir. Musibetler, dertler, rahatsızlıklar, var, bunlardan bazılarını verir, amelinin eksliğinden dolayı... Bu verilen belalara sabreder, sabrından dolayı o dereceye erişir.

Vaktiyle şöyle bir hikâyeye okumuştum: Bir evliya ile bir gâvurun ölümü denk geliyor. Gâvur ölürken, canı bir balık istemiş.

Bu denizde bulunmayan bir balık. Allah-u Teâlâ meleklerle emretmiş, o balığı başka bir denizden tutmuşlar. Getirmişler, o adamın istediği yerdeki avcılarının ağına koymuşlar. Balık tutulmuş, o adam da yemiş, ölmüş.

Bir evliya da ölüyor. Canı biraz son nefeste süt istemiş. Sütü bulmuşlar, getirmişler. Tam ona verecekleri sırada, bir melek yollamış. Sütü getiren adamın ayağına taktırmış, süt dökülmüş, içememiş, o da ölmüş.

Bu meleklerin nazar-ı dikkatini çekmiş:

“—Ya Rabbi! Ne hikmet bu? Bu senin gâvur, dinsiz, sevmediğin bir kulur... Buna istediği şeyi verdin. Bu da senin velilerinden bir veli idi. İbtılalara sabırlıydı. Büyük makamlara nail olmuştu. Son nefeste de bir süt istemiş canı, onu da vermedin. Hikmeti nedir ya Rabbi?” diye sormuşlar.

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuş ki:

“—O gâvurun, cehennemde bir çukuru kaldıydı. Bu nimeti de ona verdim ki, şükürsüzlüğü dolayısıyla onu da hak etsin.” diye.

“—O veli kulumun da bir derecesi vardı, yüksek makamlardan. O dereceye erişememişti. Ona da sütü içirmedim ki, sabrettiğinden dolayı o dereceyi de ona vermek için...”

Yani sabra, ibtila üzerinde çok büyük şey farkı var. Dertsiz olmaz insan; fakat şikâyet tarzıyla değil, önüne gelen insan şöyle sıkıldım, böyle sıkıldım diyerekten söylememeli dertlerini, sabretmeli. Sabırdan sonra da mükâfât var.

Doktora ihtiyaç oluyorsa, şikâyet tarzıyla değil de bir tedavi çaresi var mıdır diyerekten, aramak suretiyle. Münasib kimselere, evlatlarına derdini anlatır. Sabrın sonu selamettir derler ya hani. Sıkıntılara karşı sabır da ibadettir. Sabretmeli. Allah elbette mükâfâtını verir.

Hiçbir zaman, hep gece olmamış. Gecesi de var, gündüzü de var. Her zaman bulutlu olmaz, güneşli de olur, açık da olur. Geçer bu sıkıntılar...

i. Kurtlar, Kuşlar Cuma Gününü Bilir

Deylemî Hz. Ali Efendimiz'den rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁹

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ نَادَتِ الطَّيْرُ الطَّيْرَ
وَالْوَحُوشُ الْوَحُوشَ وَالسَّبَّاعُ السَّبَّاعَ
سَلَامٌ عَلَيْكُمْ هَذَا يَوْمُ الْجُمُعَةِ

(الديلمى عن على)

RE. 60/10 (*İzâ kâne yevmü'l-cumuati nâdeti't-tayru et-tayra, ve'l-vahşu el-vahşa, ve's-sibâu es-sibâa: Selâmün aleyküm, hâzâ yevmü'l-cumuati!*)

(*İzâ kâne yevmü'l-cumuati*) “Cuma günü oldu mu, (*nâdeti't-tayru et-tayra*) kuşlar kuşlara,

⁹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.716, no:21064; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.492, no:2638.

(*ve'l-vuhûşu el-vuhûşa*) vahşi hayvanlar vahşi hayvanlara, (*ve's-sibâu es-sibâa*) kurtlar, çakallar, öteki kurtlara, çakallara: (*Selamün aleyküm*) 'Size selam olsun! (*Hâzâ yevmü'l-cumu'ah*) Bugün cuma günüdür.' derler."

Cuma günü olduğu zaman, hayvanlar, kuşlar, vahşi hayvanlar, uçan hayvanlar, yırtıcı hayvanlar birbirlerine:

"—Bugün Cuma günüdür, '*Selamün aleyküm!*' diye selâm verirler."

"—Bu selâm insana mahsus, hayvan da böyle selam verir mi?"

Bunu lisan-ı hal ile derler. Burada yalnız kuşları ve diğer mahlûkatı söyledi. Ama bütün mahlûkat da buna dahildir. Her mahlûk Cenâb-ı Hak'ın cuma günü birbirlerini selâmlarlar.

Cuma günü Ümmet-i Muhammed için en mübarek bir gündür. O günün fadâilini söylemekle bitmez. Bundan dolayı Cuma günü muhakkak bir müslüman, imkân bulunduğu takdirde gusletmeli. Temiz elbisesini giymeli. Kokularını sürmeli. Okumak biliyorsa Kur'an-ı Azîmu'ş-Şan'dan Sûre-i Kehf'i, Sûre-i Duhan'ı ve sair sureleri okumalı ve erken vakitte camiye girip, cumayı sessiz, kimseyi incitmeden güzelce kılmalı!

Ondan sonra, va'z ü nasihat ediliyorsa o va'z ü nasihatları güzelce dinlemeli. Hastalar varsa, o gün hastalarını ziyaret etmeli. İcab ediyorsa dostlarını gidip ziyaret etmeli. Bunlar cuma gününün fadâilindedir. Cuma günü bir cenaze

namazı kılsa, o gün aynı zamanda oruçlu da olursa, bir de fakire sadaka verirse, hasta ziyareti yaparsa o gün büyük mükafatlara mazhar olur.

j. Oturmak İçin Müsaade İstenmesi

Abdullah ibn-i Ömer RA' dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

إِذَا كَانَ الرَّجُلَانِ يَتَحَدَّثَانِ فِي مَجْلِسٍ عَنِ الْفِقْهِ
فَلَا يَجْلِسُ إِلَيْهِمَا الثَّالِثُ حَتَّى يَسْتَأْذِنَهُمَا

(عد. عن ابن عمر)

RE.60/12 (*İzâ kâne'r-racülâni yedehaddesâni fî meclisin ani'l- fıkhi, felâ yeclis ileyhime's-sâlisü hattâ yeste'zinehümâ.*)

(*İzâ kâne'r-racülâni yedehaddesâni fî meclisin ani'l-fıkhi*) “Bir toplantıda, bir yerde iki adam bir ince, fıkhi bir mesele üzerinde konuşuyorlarken, (*felâ yeclis ileyhime's-sâlisü hattâ yeste'zine-hümâ*) üçüncü şahıs onların izni olmadan yanına sokulmasın!”

İki tane adam, bir mecliste oturmuşlar, dinî konuşma yapıyorlar. Yukarıda da dedi ama, orada fıkıhtan konuşuyorlar demedi. Orada gizlice bir konuşmaları var dedi. O gizlice konuşmaları kendilerine mahsus. Burada dini konuşma yapıyorlar, fıkıh üzerinde. Bu fıkhi konuşmanın üzerine bile üçüncü bir insanın aralarına girmesi de caiz değildir.

¹⁰ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.313; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

“—Müsaade eder misiniz, ben de gelebilir miyim? Ben de dinleyebilir miyim?” diye izin alırsa, o zaman aralarına girebilir.

Ama camide hocaefendi takrir yapar, o takriri herkes dinler. İki de dinler, on da dinler, yüz de dinler.

k. Arafe Günü Kulların Affedilmesi

Taberânî Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmiştir. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

إِذَا كَانَ عَشِيَّةُ عَرَفَةَ لَمْ يَبْقَ أَحَدٌ فِي قَلْبِهِ
مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ إِلَّا غُفِرَ
لَهُ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلِأَهْلِ عَرَفَةَ خَاصَّةً
قَالَ بَلْ لِأَلْمُسْلِمِينَ عَامَّةً

(طب. عن ابن عمر)

RE. 61/1 (İzâ kâne aşiyetü arafate, lem yebka ehadün fî kalbihî miskâlü habbetin min hardelin îmânin, illâ gufira lehû. Kîle: Yâ rasûla’llàh, e li-ehli arafate hassaten? Kàle: Bel li’l- müslimîne âmmeten.)

¹¹ Heysemî, Mecmaü’z-Zevâid, c.III, s.561, no:5551; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.V, s.69, no:12095; Câmiü’l-Ehâdîs, c.III, s.476, no:2603.

(*Izâ kâne aşiyetü arafate*) “Arafe günü akşamı olduğu zaman, (*lem yebka ehadün fî kalbihî miskâlü habbetin min hardelin îmânin*) kalbinde miskal, hardal tanesi ağırlığında –tohumları küçücük olur– imanı olan hiçbir kimse kalmaz ki, (*illâ gufira lehû*) mağfiret olunmasın!”

(*Kîle*) Bu müjde üzerine Rasûlüllah SAS’e soruldu ki:

(*Yâ rasûla’llâh, e li-ehli arafate hassaten*) “Acaba bu mağfiret olunma meselesi sadece Arafat meydanına gelmiş hacılara mı mahsustur?”

(*Kàle*) Peygamber SAS buyurdu ki:

(*Bel li’l-müslimîne âmmeten*) “Yeryüzünde ne kadar müslüman varsa, onların hepsine umumi olarak!”

Onun için bu gibi mübarek geceleri unutmamak ve bilmek de lazımdır. Şimdi önünüzde Recep ayı geliyor. Recep ayının ilk Cuma gecesi de Regâib kandilimizdir. Bu kandilimizi de bilmek, bu kandili de ihya etmeye çalışmak, o da ayrı bir vazifedir. Arkasından yirmi yedisi gelecek, Peygamberimiz’in Mi’racıdır. Bunları bilmek... Arkasından Şa’ban’ın on beşi gelecek, bu da ayrı bir kandil gecemiz, Berat gecemizdir. Bunları da bilmek... Onun arkasına da Kadir gecemiz gelir Ramazan’da...

Dört tane kandilimiz vardır. Bunlar mübarek günlerdir. Bunların hepsini bilip, bu gecelerde de Cenâb-ı Hakk’a el açıp af dilemeli, mağfiret istemeli, hidayet istemeli. Lütuf, merhamet... Neler istersen iste artık.

I. Ben Oruçluyum Desin!

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân ve İbn-i Ebî Şeybe, Ebû Hüreyre RA'dan; Taberânî, Abdullah ibn-i Mes'ud'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

إِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ
وَلَا يَجْهَلْ فَإِنِ امْرَأُ شَاتَمَهُ
أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ

(حم.ه.حب.ش.عن أبي هريرة؛ طب.عن ابن مسعود)

RE. 61/2 (*Izâ kâne yevmü savmi ehadüküm, felâ yerfüs, ve lâ yechel, feini'mriün şâtemehû ev kâtelehû, felyekül: Innî sàimün, innî sàimün.*)

(*Izâ kâne yevmü savmi ehadüküm*) “Sizden biriniz oruçlu olduğu gün, (*felâ yerfüs*) kötü söz söylemesin, ana avrat küfretmesin! (*Ve lâ yechel*) Bir cahillik yapmasın!”

(*Feini'mriün şâtemehû*) “Şayet birisi kendisine kötü bir söz söylerse, (*ev kâtelehû*) veya mücadeleye kalkarsa, (*felyekül: Innî sàimün, innî sàimün*) o sadece ‘Ben oruçluyum, ben oruçluyum!’ desin.”

¹² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.129, no:10198; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.206, no:1681; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.286, no:7827; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.258, no:3482; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.3, no:8971; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.240, no:3254; Ebû Hüreyre RA'dan.

İnşaallah önümüzde Ramazan geliyor işte. Üç Aylar da başlayacak. Genç olanlar, kuvvetli olanlar Üç Aylarda oruca devam ederlerse, fazileti ona göre fazla olur. Ramazan'dan evvel Şa'ban. Şa'ban'dan evvel Receb...

Derler ki:

“—Receb ekim ayıdır. Tarlaların ekim ayı. Şa'ban da sulama ayı. Ramazan da biçme ayıdır. Receb'de ekmezsen, Şa'ban'da sulamazsan, Ramazan'da neyi biçeceksin?”

Onun için Receb'de oruç tutmaya alışmalı. Bir gün, üç gün, beş gün, on beş gün, yirmi gün, otuz gün... Ne kadar tutabilirsen. İşine göre, vücudunun kuvvetine göre...

Oruç hiçbir zaman insana zarar vermez, alışmak lazım. Alıştıktan sonra oruç, insan için büyük bir devlet ve nimettir.

Eski zaman insanları günde bir kere yemekle iktifa ederlermiş. Yerken de bizim gibi et, yağ, bal değil ha! Yedikleri hurma, biraz da şundan bundan. O zaman bunlar var tabii, başka bir şey de yok. Olursa bir de sütle işte...

Bugün bizim el-hamdü lillah her şeyimiz çok bol. Bunları yedikten sonra, bir yemek kâfi de gelir ama alışmışız üçe, alışmışız dörde... İyi bir şey olmuyor tabii.

Binâen aleyh Ramazan'a mahsus değil. Herhangi bir zamanda yahut Ramazan'da, oruçlu olduğumuz bir günde, insan, ağzından kötü söz, çirkin söz çıkarmamalı!

Buna alışmak lazım. Kötü söze alışmış insanın ağzından daima kötü kötü sözler çıkar durur. Bundan nasıl kurtaracaksın? Alıştırmak suretiyle... Kötü sözü ağzına almayacaksın.

Onun için hacılara da, Kabe-i Muazzama'nın duvarlarının etrafına, siyah örtü örterler. O örtünün üzerinde yazılar vardır. O yazıların bir tanesi ki bizim kiblemize rast gelir. Şu ayet-i kerime oraya yazılmış:

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ

الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ

(البقرة: ١٩٧)

(El-haccü eşhürün ma'lûmât, femen fîhinne'l-hacce felâ refese ve lâ füsûka ve lâ cidâle fi'l-hac) [Hac, bilinen aylardadır. Kim o aylarda hacca niyet ederse (ihramını giyerse), hac esnasında kadına yaklaşmak, günah sayılan davranışlara yönelmek, kavga etmek yoktur.] (Bakara,2/197)

Diyor ki:

“—Ey hacı efendi! Buraya geldin ama ağzından kötü söz çıkarma ha! Kızıp, darılıp da şuna buna fena sözler söyleme, çirkin sözler söyleme!”

Şayet birisi sana kötü bir söz söylerse, veya mücadeleye kalkarsa, sen de ona sövmeye kalkma! O sana karşı el kaldırıyor diye sen de elini kaldırma!

“—Ey arkadaş! Haberin olsun, ben oruçluyum. Seninle böyle çirkin çirkin konuşmam, kötü söz söyleyemem. Seninle dövüşmem ben, çünkü oruçluyum. Orucuma hâlel gelir, orucuma yazık olur!” de, başından onu sav!

Oruçlu olmadığı zaman da böyle bir felâketle karşılaşırırsan, yine oruçluymuşum gibi davran, sulh ile ayrıl.

m. Hastalıkta ve Yolculukta Yapılamayan Ameller

Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan Ebû Dâvud rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

إِذَا كَانَ الْعَبْدُ يَعْمَلُ عَمَلًا صَالِحًا فَشَغَلَهُ
عَنْهُ مَرَضٌ أَوْ سَفَرٌ كُتِبَ لَهُ
كَصَالِحِ مَا كَانَ يَعْمَلُ وَهُوَ صَحِيحٌ مُقِيمٌ

(د.ك. عن أبي موسى)

RE. 61/3 (*İzâ kâne’l-abdü ya’melu amelen sâlihan, feşegalehû anhü maradün ev seferün, kütibe lehû kesâlihî mâ kâne ya’melu, ve hüve sahîhun mukîmün.*)

¹³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.335, no:2686; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.107, no:198; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.VII, s.192; Ebû Mûsa el-Eş’arî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.310, no:6703; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.453, no:2571.

(*Izâ kâne'l-abdü ya'melu amelen sâlihan*) “Kul sağlıklı iken ameli işleyip duruyorsa, âdetiyse; şu kadar Kur'an okuyor günde, bu kadar namaz kılıyor, bu kadar tesbihatı var çekiyor.

(*Feşegalehû anhü maradün*) Ama hastalandı, rahatsız oldu, okuyamaz oldu, tesbihini çekemez oldu rahatsızlığı dolayısıyla. (Vv *seferün*) Veyahut yola çıktı da ondan yapamaz duruma düşmüşse; hastalık, sefer, yolculuk hâli onu, yapmakta olduğu âdeti olan, mutadî olan ibadeti yapmaktan alıkoymuşsa; (*kütibe lehû kesâlihî mâ kâne ya'melu, ve hüve sahîhun mukimün*) ona sıhhatli iken, seferde değilken normal zamanda o ameli yapmış gibi sevabı yazılır!”

Allah-u Teâlâ'nın kulları hakkında mağfiretinin, büyüklüğünün alâmeti.

n. Çöldekilerin Dinini Tavsiye

Deylemî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:¹⁴

إِذَا كَانَ آخِرُ الزَّمَانِ وَاخْتَلَفَتِ الْأَهْوَاءُ
فَعَلَيْكُمْ بِدِينِ أَهْلِ الْبَادِيَةِ وَالنِّسَاءِ

(حب . فى الضعفاء ، والديلمى عن ابن عمر)

¹⁴ İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.264; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.256, no:996; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.179, no:908; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.441, no:2536.

RE. 61/4 (İzâ kâne âhirü'z-zamâni, vahtelefeti'l-ehvâu, fealeyküm bi-dîni ehli'l-bâdiyeti ve'n-nisâ.)

(İzâ kâne âhirü'z-zamân) “Ahir zaman olduğu (vahtelefeti'l-ehvâu) ve heva ve heveslerin muhtelif olduğu, çeşitli fikirler ortaya atıldığı zaman, (fealeyküm bi-dîni ehli'l-bâdiyeti ve'n-nisâ)

işte o zaman size köy ehlinin ve de kocakarıların itikadını tavsiye ederim. Bu gibi kimseler bid'atlerden korunmuş olurlar.”

Bu ihtilaftan dolayı bid'atlar zuhur eder, akideler bozulur, felsefe kitapları okuturlar çocuklara. O zamanda bu kütübü'l-felasifeyi okumayın! Sizin itikadınızı bozar, ahlâklarınızı değiştirir, imanlarınızı zaafa düşürür.

o. Allah-u Teâlâ'nın En Yakın Semâya Nüzûlü

İbn-i Mâce ve Beyhakî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَصُومُوا
لَيْلَهَا وَصُومُوا نَهَارَهَا فَإِنَّ اللَّهَ يَنْزِلُ فِيهَا
لِغُرُوبِ الشَّمْسِ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ

¹⁵ İbn-i Mâce, Sünen, c.IV, s.301, no:1378; Hz. Ali RA'dan.

أَلَا مِنْ مُسْتَغْفِرٍ لِي فَأَغْفِرَ لَهُ أَلَا مُسْتَرْزِقٌ
فَأَرْزُقَهُ أَلَا مُبْتَلَى فَأُعَافِيَهُ أَلَا سَائِلٌ
فَأُعْطِيَهُ أَلَا كَذَا أَلَا كَذَا حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ

(هـ . هب . عن علي)

RE. 61/5 (*İzâ kâne leyletü'n-nısfı min şa'bân, fekùmû leyletehâ, ve sùmû yevmehâ; feinna'llàhe yenzilü fîhâ li-gurûbi'ş-şemsi ilâ semâi'd-dünyâ, feyekülü: Elâ müstağfirun feağfira lehû, elâ müsterzikun feerzukahû, elâ mübtelen feuafiyehû, elâ sâilün feu'tiyehû, elâ kezâ elâ kezâ hattâ yatlua'l-fecru.*)

(*İzâ kâne leyletü'n-nısfı min şa'bân*) “Şa'ban'ın on beşinci gecesi yâni Beraat gecesi olunca, (*fekùmû leyletehâ*) geceyi ibadetle ihyâ edin, (*ve sùmû yevmehâ*) gündüzünde ise oruç tutun! (*Feinna'llàhe yenzilü fîhâ li-gurûbi'ş-şemsi ilâ semâi'd-dünyâ, feyekülü*)

Muhakkak ki, Allah-u Teâlâ güneşin batışında en yakın semâyâya nüzul eder de şöyle buyurur:

(*Elâ müstağfirun feağfira lehû*) ‘İstiğfar eden yok mu; onu mağfiret edeyim! (*Elâ müsterzikun feerzukahû*) Rızık isteyen yok mu; onu rızıklandırayım! (*Elâ mübtelen feuafiyehû*) Bir derde mübtelâ olan yok mu; ona afiyet vereyim! (*Elâ sâilün feu'tiyehû*) Bir şey isteyen yok mu; ona istediğini vereyim!’

(*Elâ kezâ elâ kezâ, hattâ yatlua'l-fecru*)
Bunun gibi hitapları fecir doğuncaya kadar, imsak vaktine kadar devam eder, gider.”

Ramazan'dan evvel gelen Şa'ban'ın on beşinci gecesine Berat gecesi deriz. Berat gecesi çok muteber bir gecedir. Bunlar Ramazan için bizim hazırlanmamızı temin eder. Hazırlanıyoruz Ramazan'a... Ramazan'a hazırlandığımızdan dolayı on beşinden sonra da oruç tutmayın derler. Niçin? Ramazan'a kuvvetli olmak için biraz yiyin, beslenin. Eğer Üç Ayları devamlı tutuyorsanız beis yok. Fakat Üç Ayları devamlı tutmuyorsanız, bu on beşten sonra tutmayın ki, belki Ramazan'a mukavemetiniz azalır da Ramazan'da tutamazsınız.

Binâen aleyh on beşinci gece geldiği vakitte (fe kumu leyleha) siz bu on beşinci gecenin, gecesinde kalkın, uyumayın. Namazlar kılın, Kur'anlar okuyun, ibadetler edin. On beşinci günü de oruçlu tutun. Tek gün olmadığından, birkaç gün evvelinden, on üç, on dört, on beşinci günleri tutarsınız; eyyam-u biyz derler bunlara. Bu da efdal olur. Hiç olmazsa Şaban'dan üç gün oruç tutarsınız.

O gece sabaha kadar Cenab-ı Hak seslenir: “Yok mu af isteyen, ben onu mağfiret edeyim! Rızkının artmasını isteyen yok mu, onun rızkını bollandırırım. Hastaysanız, afiyet isteyin, afiyetler vereyim. Nelere ihtiyacınız varsa isteyin, istediğinizi vereyim!” diye sabaha kadar münadiler nida eder. Rahmet-i ilâhi tecelli eder kullarına... Kullar affolunsunlar da Ramazan'a tertemiz girsinler diyerekten...

İnşaallah Cenab-ı Hak cümlemize nasib etsin de on üç, on dört, on beşinci günlerde hem oruçlu olalım, hem de Cenab-ı Hak günahlarımızı affetsin...

O gece hatimler yaparız, Mevlitler okuruz, Kur'anlar okuruz, namazlar kılarız. Cenab-ı Hakk'a borçlarımız vardır, onları ödemeye çalışırız. "Yâ Rabbi, şu ihtiyacımız da var, bunları da bize ver!" diyerekten yalvarırız.

ö. Cuma Günü Gusletmek

Taberânî'den, Cuma günüyle ilgili bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ فَغَسَلَ أَحَدُكُمْ رَأْسَهُ
وَاعْتَسَلَ وَغَدَا وَابْتَكَّرَ وَدَنَا فَاسْتَمَعَ
وَأَنْصَتَ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ يَخْطُوهَا
صِيَامُ سَنَةٍ وَقِيَامُ سَنَةٍ

(طب. عن أوس بن أوس)

RE.61/6 (*İzâ kâne yevmü'l-cumaati, fegasele ehadüküm re'sehû, va'ğtesele ve gadâ ve ebtekera, ve denâ fe'stemea ve enseta; kâne*

¹⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.8, no:16206; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.I, s.216, no:587; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.259, no:5556; Evs ibn-i Evs RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.762, no:21295; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.490, no:2632.

lehû bi-küllî hatvetin yehtûhâ siyâmu senetin, ve kıyâmu senetin.)

(İzâ kâne yevmü'l-cumaati) “Cuma günü olduğunda, *(fegasele ehadüküm re'sehû)* sizden birisi başını yıkar, gusl eder; *(ve gadâ ve ebtekera)* mescide erkenden gider, *(ve denâ fe'stemea)* yakın oturur, hutbeyi dinler, *(ve enseta)* ve sükut ederse; *(kâne lehû bi- külli hatvetin yehtûhâ siyâmu senetin)* o kimsenin attığı her bir adım için kendisine bir senelik oruç, *(ve kıyâmu senetin)* ve bir senelik gece namazı sevabı vardır.”

Cuma günü çok mübarek bir gün. Kur'an-ı Azîmu'ş-Şan'da da ayrıca bir sure ile bize beyan buyurmuştur Cenab-ı Hak. Cuma günü mutlaka, mümkün oldukça gusledin ve Cuma için o günün temiz elbisesini giyerekten cumaya öyle gelin! Böyle camiye erken gelir de gider imama yakın bir yere oturur. Güzelce hutbeyi dinler, sükût eder. Kimseyi incitmez, rahatsız da etmez. Susun da demez, karışmaz kimsenin işine...

Böyle yaptığı taktirde, her attığınız adıma bir senelik oruç sevabı, bir senelik de gece sabaha kadar namaz kılmışların sevabı verilir.

Bugün cumadır diyerekten, o gün Kur'an'ınızı da okursunuz, abdestinizi de alırsınız, gusledersiniz. Temiz esvaplarınızı giyersiniz. Cuma namazına gidiyorum diyerekten böyle saygıyla, kimseyi incitmeden camiye gidersiniz. Vaaz mı dinleyeceksiniz, Kur'an mı okunuyor, onu mu dinleyeceksiniz. Artık Namazını kılar, kimseyi incitmeden, konuşmadan durursunuz; bu mükafata nail olursunuz.

p. Cuma Günü Salât ü Selâmı Çok Eylemek

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْخَمِيسِ بَعَثَ اللَّهُ مَلَائِكَةً
مَعَهُمْ صُحُفٌ مِنْ فِضَّةٍ وَأَقْلَامٌ مِنْ ذَهَبٍ
يَكْتُبُونَ يَوْمَ الْخَمِيسِ وَلَيْلَةَ الْجُمُعَةِ
أَكْثَرَ النَّاسِ عَلَى صَلَاةٍ

(كر. عن أبي هريرة)

RE. 61/7 (*İzâ kâne yevmü'l-hamîsi, beasa'llàhu melâiketen meahüm suhufun min fiddatin, ve aklâmin min zehebin, yektubûne yevme'l-hamîsi ve leylete'l-cumuati, eksere'n-nâsi aleyye salâten*)

(*İzâ kâne yevmü'l-hamîsi*) “Perşembe günü olunca, (*beasa'llàhu melâiketen meahüm suhufun min fiddatin, ve aklâmin min zehebin*) Allah yaprakları gümüştten, gümüş yapraklı defterleri olan, altından kalemleri olan melekler gönderir!”

¹⁷ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLIII, s.142; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.III, s.178, no:1166; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I. s.494, no:2177; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.493, no:2640.

(Yektubûne yevme'l-hamîsi ve leylete'l-cumuati, eksere'n-nâsi aleyye salâten)
“Perşembe günü ve cuma akşamı bana en çok salât u selâm getirenleri o gümüş defterlere o altın kalemlerle yazarlar!”

Perşembe günü olduğu zaman, Cenab-ı Hak birtakım melekleri yollar. Bunlar da ellerinde gümüşten yahutta altından kalemlerle, kim o gün Rasûl-i Ekrem Efendimiz'e çok salat okuduysa, onları yazarlar. Salat ü selam edenlerin deftere adları yazılır.

Onun için, Perşembe akşamı ki Cuma gecesidir. Cumâ günüyle Perşembe gecesinde Cenab-ı Peygamber Efendimiz'e çok salat ü selam getirmeli. En aşağı 80 demişler ki 100 defa salat ü selam okumalı!” Daha elimizden gelirse 500 okumak, daha elimizden gelirse 1000'e çıkarmak suretiyle, Efendimiz SAS'e, kendiniz de şebeke-i Rasûlüllahın huzurunda, karşısındasınız da Rasul-i Ekrem'in huzurunda, ona salat ü selam getiriyormuşsunuz gibi yaparsanız daha ala, daha güzel olur.

r. Kur'an'ı En İyi Bilen İmam Olacak

Abdü'r-Rezzak, Ebû Seleme RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸

إِذَا كَانَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّمَهُمْ أَقْرَبَهُمْ وَإِنْ
كَانَ أَصْغَرُهُمْ سِنًّا فَإِذَا أَمَّهُمْ فَهُوَ أَمِيرُهُمْ

(عب. عن أبي سلمة بن عبد الرحمن)

RE. 61/9 (*İzâ kâne selâsetün fî seferin, felyeümmehüm akrauhüm, ve in kâne asgaruhüm sinnen; feizâ emmehüm, fehüve emîruhüm.*)

(*İzâ kâne selâsetün fî seferin*) Üç kişi yolculuğa çıkıp bir yerden bir yere beraberce gidiyorlar. (*Felyeümmehüm akrauhüm*) “Namaz vakti geldiği zaman içlerinden Kur’an’ı en iyi bilen, en iyi okuyan, mânasına en aşına olan imam olsun! (*Ve in kâne asgaruhüm sinnen*) Yaş bakımından daha küçük olsa bile...”

(*Feizâ emmehüm*) “Onu bir kere imam yaptılar mı, (*fehüve emîruhüm*) artık o onların emiri olur.”

Üç arkadaş yola çıktı. Arkadaşlar yola çıkarken üçten eksik de olmamalı. Yola çıkan arkadaşın sayısı üç yahut dört olursa daha iyi olur. Çünkü birisine bir emr-i hak vaki olursa, ikisi şahitlik eder, birisi de onların işlerini yapar, işleri kolaylaştırır.

Böyle üç arkadaş yola çıktı. Gerek hac yolunda, gerek seyahatlarda bunların içerisinde alim kimse, o bunlara imam olsun. Akra’dan murad alimlerdir. Ama daha yaşı ufak. Biz altmış, yetmiş yaşında adamlarıyız. O da daha yirmi yaşında bir delikanlı. Ne yapacağız? Ama Kur’an’ı biliyor. Bildiği için onu imam yapacağız. Yaşı ufak olsa da onu imam yaparız.

¹⁸ Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s390, no:3812; Ebû Seleme RA’dan.

Onu bir kere imam yaptık mı, ondan sonra o bizim emirimiz, kumandanımız olur. Oturalım, oturalım... Gidelim, gidelim... Yiyelim, yiyelim... Ne derse onu dinlemek mecburiyetindeyiz. Nasıl ki Pakistanlılar buraya geldiği vakitte, başlarında bir emirleri var. Bu emirlerinden izin almadıkça, bir yere gidemezler. Bu emirlerinden izin almadıkça bir şey de yapamazlar. Hep emirlerinden izin alırlar, öyle giderler. Bizim de böyle yapmamızı Cenab-ı Peygamberimiz tavsiye ediyor.

Halbuki biz hiç bunu incelemiyoruz. Hepimiz imam olalım istiyoruz. Hep benim sözüm geçsin istiyoruz. Herkes benim sözümü dinlesin istiyor. Bu olmaz tabii. Emir almaya alışmamışız, emir vermeye alışmış olduğumuzdan dolayı, emir altına girmek bize zor geliyor. Hele böyle yaşı da ufak olursa, onu kimse dinlemez.

s. Peygamberlerin İmamı

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Mâce, Hâkim ve Tirmizî Übey ibn-i Kâ'b RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ كُنْتُ إِمَامَ النَّبِيِّينَ
وَخَطِيبَهُمْ وَصَاحِبَ شَفَاعَتِهِمْ غَيْرُ فَخْرٍ

(حم.ه.ع.ك.ض.ت.صحيح، والرويانى عن أبي بن كعب)

RE. 61/10 (*İzâ kâne yevmü'l-kiyâmeti, küntü imâme'n- nebiyyîne ve hatîbehüm, ve sâhibe şefâatihim, gayru fahrin*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) “Kıyamet olduğu zaman, (*küntü imâme'n-nebiyyîne ve hatîbehüm*) peygamberlerin imamı ve hatibi, (*ve sâhibe şefâatihim*) hepsinin şefaatchisi ben olurum. (*Gayru fahrin*) Bununla beraber iftihar anlamında değil, Allah-u Teâlâ'nın lütfunu zikrederek söylüyorum.”

“Kıyamet günü, ben bütün nebilerin imamıyım, hem de hatibiyim, hem de şefaah sahibi. Şefaahım da makbuldür. Bunu da iftihar ederek söylemiyorum, ancak Cenab-ı Hak'ın nimetini, tahdis-i nimet olarak zikrediyorum!” buyuruyor.

Ş. Yaralı Kimse Teyemmüm Etsin!

Hâkim ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰

¹⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.59, no:3546; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.373, no:4305; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.137, no:21283; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.143, no:240; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.562, no:1617; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.129; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.III, s.118; Übey ibn-i Kâ'b RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.406, no:31898; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.12, no:2672.

²⁰ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.270, no:586; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.224, no:1006; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.177, no:9; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.138, no:272;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.IV, s.31, no:2705.

إِذَا كَانَتْ بِالرَّجُلِ الْجِرَاحَةُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أَوِ الْقُرُوحُ أَوِ الْجُدْرِيُّ فَيَجْنِبُ فَيَخَافُ
إِنْ اغْتَسَلَ أَنْ يَمُوتَ فَلْيَتَيْمَمَ

(ك. ق. عن ابن عباس)

RE. 61/11 (*İzâ kânet bi'r-raculi'l-cirâhatü fî sebîli'llâhi, evi'l-kurûhu, evi'l-cüdriyyü, feyücnibü, feyehâfu ini'ğtesele en yemûte, felyeteyemmem.*)

(*İzâ kânet bi'r-raculi'l-cirâhatü fî sebîli'llâhi*)
“Allah yolunda bir yara almış olan, (*evi'l-kurûhu*) veya vücudunda çiçek hastalığı cerahatları bulunan, (*evi'l-cüdriyyü*) veya vücudunda kabarcıklar bulunan bir kimse, (*feyücnibü*) cünüb olduğunda, (*feyehâfu ini'ğtesele en yemûte*) yıkandığı takdirde ölüm tehlikesi varsa, (*felyeteyemmem*) teyemmüm etsin!”

Askere gitmiş, yara almış veya vücudunda yaralar var. Çiçek hastalığı gibi kabarcıklar var şurasında burasında. Derken cenabet de olmuş bu hal üzerinde. Yıkanırsa, yaralar azacak, ölüm tehlikesi var...

Meselâ, Allah esirgeye köpek ısırıyor ya, kuduz köpekler ısırıldığı vakitte yıkanmayacaksınız diyor doktorlar. Köpek ısırıldığı vakitte cünüb de oldum ben yıkanmayayım mı şimdi? Yıkanırsan, ölürsen, mes'ul olursun. Çünkü, her şeyin bir kolayını vermiş Allah-u Teâlâ... Teyemmüm etmekle de bu işten paçayı kurtarır.

Teyemmümü de bilmek lazım. Teyemmüm iki darp, bir niyet derler. Allah-u Teâlâ'nın verdiği bir kolaylık. Suyu bulamadık yahut hastayız, yıkanmak bizim için zor veyahut soğuk bir memleketteyiz. Yıkanırsak hasta olmak ihtimali de var tabiatıyla. Ne yapalım şimdi? Teyemmüm alıverir.

Bir de bayram namazına geldik, Süleymaniye Camisi mesela. Geçtik, ön safta yer aldık. Tam namaz kılacağımız vakitte abdestimiz bozuldu. Şimdi camiden çıkacağız da, abdest alıp tekrar camiye gireceğiz, uzun iş. Bayram namazı biter.

Yahut cenaze namazı kılacağız. Hazırlanmış cenaze kılacaklar. Ben de iştirak edeceğim ama abdestim yok. Şimdi abdest alıp gelinceye kadar, cenaze namazını kılarlar, biter. Sevabını kaçırmamak için hemen iki darp bir niyet teyemmüm eder, *Allah-u ekber* der, imama uyuverir. Ne çeşme arar, ne de su arar.

İki elini toprağa vurursun, şöyle bir sallarsın. Bir kere yüzünü sıvazlarsın. Bir daha vurursun, kolunu sıvamak şartıyla, bir şu kolunu sıvazlarsın, bir de öbür kolunu sıvazlarsın. Oldu bir abdest sana... Cünüb de olsan, güsül abdesti yerine geçer. Namaz abdesti için de namaz abdesti yerine geçer. İki abdestin yerine de kaimdir bu. Gusül öyle değil, güsülde baştan aşağı yıkanması lazım. Cenabet olduğumuz vakitte, teyemmüm ederken de toprağa baştan aşağı soyunup da yuvarlanma olur mu?.. Hayır.

O zaman da gene böyle bir toprakla yüzümüzü, kollarımızı sıvadık mıydı, abdesti oldu, namaz da kılarız, oruç da tutarız, her şeyi yaparız. Teyemmüm. Onun için otuz iki farzda bu da yazılıdır.

Allah cümlemizi affetsin... Tefvikat-ı samedâniyesine mazhar etsin... Dinimiz kadar kolay bir din hiç yoktur, kolaylık gösteren din yoktur.

t. Tekbir Yerle Gök Arasını Doldurur

Hatîb-i Bağdâdî, Ebü'd-Dedâ' RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹

إِذَا كَبَّرَ الْعَبْدُ سَتَرَتْ تَكْبِيرَتُهُ مَا
بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ

(خط . عن أبي الدرداء)

RE. 61/12 (*İzâ kebbere'l-abdü, seteret tekbîretehû mâ beyne's- semâi ve'l-ardı min şey'in*)

(*İzâ kebbere'l-abdü*) “Bir kul tekbir getirdiği zaman, (*seteret tekbîretehû mâ beyne's- semâi ve'l-ardı min şey'in*) onun bu tekbiri yerle gök arasındaki her şeyi kaplar.”

²¹ Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.86, no:5769; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XIX, s.84; Ebü'd-Dedâ' RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.430, no:19637; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.34, no:2715.

“Allàhu ekber” diyoruz ya namaza dururken. Namaza durmak şart değil de başka zamanda da “Allahu ekber...” diyebiliriz. Cenab-ı Hak’a ta’zim elfazı. Bu sözden hasıl olan sevap, eğer bir cisim olsa, böyle gökyüzünü, gökle yer arasını doldurur. Fakat şimdi mesela güneşin ziyası yeryüzünü nasıl dolduruyor. Ama cisim olmadığı için bir zayıt vermiyor. Cisim olsa, bulut gibi olsa meselâ, her tarafı doldurur.

Bu bizim tekbirlerimiz; gerek namazlarımızda, gerek sair zamanlarda yaptığımız tekbirler, böyle yerle gök arasını dolduracak derecededir yani. Onun için fırsat buldukça, daima Cenab-ı Hakk’ı o güzel isimleriyle zikretmek, anmak, büyük fazilettir.

u. Besmeleyi Güzel Yazın!

Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmiş Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²

إِذَا كَتَبْتَ كِتَابًا فَجَوِّدُوا سِينَ بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ تُقْضَى لَكُمْ الْحَوَائِجُ
وَفِيهِ رِضَا الرَّحْمَنِ عَزَّ وَجَلَّ

(الدیلمی عن أنس)

²² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.270, no:1048; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.246, no:29312; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.37, no:2724.

RE. 61/13 (*İzâ ketebte kitâben, fecevvidû sîne bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîmi, tukdà lekümü'l-havâicü, ve fîhi rıda'r-rahmâni azze ve celle.*)

(*İzâ ketebte kitâben*) “Siz bir yazı yazdığınızda, (*fecevvidû sîne bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîmi*) ‘*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*’in sin’ini güzelce yazın! Sinini uzatarak, dişlerini de göstererek yazın! (*Tukdà lekümü'l-havâicü*) Bu takdirde hacetleriniz kolay yerine gelir. (*Ve fîhi rıda'r-rahmâni azze ve celle*) Onda Aziz ve Celil olan Rahman’ın rızası vardır.”

Bir şey yazarken, bir eser yazarken, bir yazı yazarken, başa *Bi'smi'llâh* yazıyoruz ya, onu güzelce yazmayı tavsiye buyuruyor:

“—Öyle lâlettayn şöyle bir şekilde yazmayın! Sinin dişlerini gösterin! Bunu güzel yazınız ki, bu bismillah Allah-u Teâlâ’nın ismini içeren bir kelime olduğundan dolayı, yazısının da güzel olması, hacetlerimizin görülmesine vesile olur. Allah-u Celle ve A'lâ’nın da rızası vardır.”

Geçen bize bu Hattat Hâmid²³ denilen meşhur zât gelmişti. Bize *Esmâ-i hüsnâ* yazısı da yollamış. O ne güzel yazı ama. Tabii o yazıyı herkes de güzel yazamaz ama güzel yazıyı yazmaya çalışmak da zor bir şey değildir. Bir müslüman ona da çalışmalı. O bizim eski dilimizin yazısıdır.

Bu yazıyı öğrenmek ve bunları yazmak da zor değildir. 29 tane harftir. Bunları yazar insan, biraz da meşk etti miydi bakarsın, güzel yazılar yazar. Güzel yazı yazmak da büyük bir nimettir. Onu sizlere de tavsiye ederim.

Gençler, dini yazıyı yazmaya alışmanız lazım, alışmalıyız. Ben bak bu yaştan sonra gene o yazıyı yazmaya da çalışıyorum. Bu yaştan sonra tamam olmaz ama çalıştığım müddetçe mükâfat alırım inşâallah...

ü. Hadisleri Senediyle Yazın!

Hàkim, Ebû Nuaym ve İbn-i Asâkir Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler. Peaygamber SAS Efenodimiz buyurmuşlar ki:²⁴

إِذَا كَتَبْتُمْ الْحَدِيثَ فَاصْبِرُوا بِإِسْنَادِهِ
فَإِنَّ يَكُ حَقًّا كُنْتُمْ شُرَكَاءَ فِي الْأَجْرِ
وَإِنْ يَكُ بَاطِلًا كَانَ وَزْرُهُ عَلَيْهِ

(ك . فى علوم الحديث وأبو نعيم ، كر . عن على)

²³ Hamit AYTAÇ (1891-1982): 1891 yılında Diyarbakır'da doğmuştur. Asıl adı Şeyh Musa Azmi'dir. Ortaokul ve Lise yıllarında güzel yazı dersleri almıştır. 1906'da İstanbul'da Hukuk Mektebine kaydoldu. Fakat babasının vefatı dolayısıyla devam ettiremedi.

Güzel yazı yazma çalışmalarına İstanbul'da da devam etti. Hâmîd mahlasıyla meşhur oldu. Yurt dışında *Hâmîd el-Âmidî* olarak da tanınır. Başta Mısır ve Irak olmak üzere dünyanın birçok yerinde yazıları vardır. İstanbul'da yapılan birçok yeni camide yazıları bulunmaktadır. Ünlü hattatlardan Hasan Çelebi ve Fuat Başar'ı yetiştirdi. 18 Mayıs 1982'de İstanbul'da vefat eden Aytaç, vasiyeti üzere Üsküdar'daki Karacaahmet Mezarlığı'na defnedilmiştir.

²⁴ İbn-i Hacer, *Lisanü'l-Mizan*, c.VI, s.22, no:83; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.,X, s.222, no:29174; *Camiü'l-Ehadis*, c.IV, s.38, no:2725.

RE. 61/14 (*Izâ küntümü'l-hadîse fe'ktübûhü bi-isnâdihî, fein yekü hakkın küntüm şürekâe fi'l-ecri, ve in yekü bâtılen kâne vizruhû aleyhi.*)

(*Izâ küntümü'l-hadîse fe'ktübûhü bi-isnâdihî*)
“Siz bir hadis yazdığınızda, onu senedi ile birlikte yazınız. (*Fein yekü hakkın küntüm şürekâe fi'l-ecri*) Eğer o hadis doğru ise, ecirde o ravi ile ortak olursunuz. (*Ve in yekü bâtılen kâne vizruhû aleyhi*) Eğer yanlış ise, onun vebâli isnad edilen ravinin üzerine olur.”

İşte bir şeyler yazarken, Peygamber SAS böyle dedi diyerekten bir şeyler yazılıyor. Yazarken Peygamber SAS'in sözünü kimler söylemiş, hangi kitaplarda kimler tarafından rivayet edilmiş? Ben burada rivayetleri size okumuyorum, fakat rivayetlerin hepsi yazılı da lüzum görmüyoruz okumaya. Onları defterinize yazın, kitabınıza yazın:

“—Bu hadisi filan oğlu filan, filan kitapta zikrediyor. Hatta istersen sayfasını da yaz!”

Eğer bu hadiste bir şüphe varsa, sahibine vebal olur, sen kurtarırsın yakayı... Rivayet doğru ise, mükâfatta ikiniz de müşterek olursunuz.

v. Günahlar ve Hüzün

Ahmed ibn-i Hanbel, Hz. Aişe RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵

إِذَا كَثُرَتْ ذُنُوبُ الْعَبْدِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ مَا
يُكَفِّرُهَا مِنَ الْعَمَلِ ابْتَلَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
بِالْحُزْنِ لِيُكَفِّرَهَا عَنْهُ

(حم . عن عائشة)

RE. 61/15 (*İzâ kesüret zünübü'l-abdi, ve lem yekün lehû mâ yükeffiruhâ mine'l-ameli, ibtelâhu'llâhu azze ve celle bi'l-huzni li-yükeffirehâ anhü.*)

(*İzâ kesüret zünübü'l-abdi*) “Bir kulun günahları çok olup da (*ve lem yekün lehû mâ yükeffiruhâ mine'l-ameli*) onlara kefaret olacak amelleri de yoksa, (*ibtelâhu'llâhu azze ve celle bi'l-huzni*) Allah o kulunu öyle bir hüznle mübtelâ kılar ki, (*li-yükeffirehâ anhü*) günahlarına kefaret olsun.”

Günahlarımız çoğaldı, her gün bir sürü günah işliyoruz. Fakat, amel edip de onları attıramıyoruz üzerimizden... Sırtımıza boyna yük biniyor. Bunları götürecektir ibadetleri de yapamıyoruz. İbadetleri yapsak, ibadetler günahları götürür. Abdest alınca götürür,

²⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.157, no:25275; Deylemî, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.I, s.333, no: 1325; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.11, no:3755; Ebü'ş-Şeyh, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.214, no:1167; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.328, no:6787; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IV, s.38, no:2726.

camiyeye girerken götürür, namazı kılararken götürür. Bunları yapamadığımızdan dolayı günahlar çoğalıyor.

O zaman Cenâb-ı Hak ona bir hüznün verir, bir ibtilâ verir, bir sıkıntı verir.

“—Aman Hocaefendi! Bana bir okuyuvermeniz!” diye gelir.

“—Niye?”

“—Çok sıkılıyorum, oku bana!”

“—Canım tevbe et! Namazı iyi kıl, Kur’an’ını iyi oku. O kendiliğinden gider zaten...”

Geçen bir efendi geldi. Şöyle korkuyor, böyle korkuyor, böyle titriyor.

“—İyi, muhterem efendi! Namaz kılar mısınız?” dedim.

“—Kılmıyorum!” dedi.

O dertler neden geliyor insana? İbadât ü taatı yapmıyorsunuz. Yapmayınca da bu ibtilâlar başımıza geliyor.

“—Okusana!”

Okudu da geçmedi.

Şimdi hepiniz biliyorsunuz ki kapların kalayını azalıyor, bakır çıkıyor ortaya... Kalaylatmadan o bakır kaplardan yemek yesek, adamı zehirler, onu biliyoruz. Onun için kalaycıya götürüyoruz, “Şunları kalaylayıver!” diyoruz.

Kalaycı onu hemen kalaylıyor mu? Evvela, kalaycı çırağı onu kumla böyle ovuyor, ovuyor.

Bütün pisliklerini üzerinden götürüyor. Kıpırmızı, tertemiz yapıyor. Ondan sonra “Al usta!” diyor. Usta da ateşle onu tavlıyor. Kalayını veriyor, güzelce oluyor.

“—E temizlemeden olsa?”

Olmaz, tutmaz ki!

Kabınız delinmiş, lehimci arıyorsunuz. Bulduk lehimciyi.

“—E şuraya bir lehim sürüver!”

Ama orasını kazıyor mütemadiyen.

“—Canım kazıma! Lehimi sürüver buraya!”

“—Bunu kazımadan, buraya lehim tutmaz ki!” diyor.

Şimdi sen namazı kılmazsan, ibadet yapmadan, okumakla bu iş hallolur mu hiç? Evvela sen tevbekâr ol, Allah’a dön, Celle ve Ala’ya. Ondan sonra okunursan, inşâallah şifa hasıl olur.

y. Günahların Artınca Ağlamayı Çoğalt!

Hatîb-i Bağdâdî, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶

إِذَا كَثُرَتْ ذُنُوبُكَ فَاسْقِ الْمَاءَ عَلَى الْمَاءِ

تَتَنَاثَرُ كَمَا يَتَنَاثَرُ الْوَرَقُ

مِنَ الشَّجَرِ فِي الرِّيحِ الْعَاصِفِ

(خط . عن أنس)

RE. 61/15 (*İzâ kesüret zünûbüke, fe'skı'l-mâe ale'l-mâi, tetenâseru kemâ yetenâseru'l-veraku mine's-şeceri, fi'r-rîhi'l-âsıf*)

(*İzâ kesüret zünûbüke*) “Günahların çok olduğunda, (*fe'skı'l- mâe ale'l-mâi*) su üzerine su içir. (*Tetenâseru kemâ yetenâseru'l-veraku mine's-şeceri, fi'r-rîhi'l-âsıf*) Böyle yaparsan günahların, şiddetli bir rüzgarın ağaç yapraklarını dökmesi gibi, dökülür.”

Su üzerine su içirmek ne demek?

Herkes kuyudan kolayca su çekemez. Sen kuyudan su çek, su ver herkese; bir... Şimdi hazır su geliyor evlerimize. Ama su olmayan yerlerde bir su getiriverirsen, bu da onun yerine geçer.

İkincisi; abdest üzerine abdest al! Bu da kolaydır. Ama abdest aldıktan sonra ikinci bir abdest almak değil. O abdestin hakkı olan bir namaz kılacaksın, bir Kur'an okuyacaksın. İkinci bir abdesti ondan sonra alacaksın. Kur'an okumadan, namaz kılmadan boyna abdest almak değildir kastedilen...

²⁶ *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.209, no:10183; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.39, no:2727.

Üçüncüsü; ağla, gözlerinden yaşlar akıt! Bunlar senin üzerindeki günahları giderir. Sonbaharda rüzgâr esince, ağaçlardan yapraklar nasıl dökülür, senin üzerinden de günahlar öyle dökülür.

Allah kusurlarımız affetsin... Tevfikat-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kulları arasına da kabul buyursun...

El-fâtihah!

Mehmed Zâhid KOTKU

06. 06. 1976 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü